

**EGT Finanszírozási Mechanizmus 2009-2014
Energiahatékonysági Program**

Energiahatékony iskolák fejlesztése

című

pályázati konstrukcióhoz készült Pályázati felhívás

**BESZÁLLÍTÓI WORK-SHOPON TÖRTÉNŐ EGYEZTETÉSRE SZÁNT
FEJEZETEI**

FER

Pályázók köre

Jelen pályázati kiírás keretében kizárólag az alábbi szervezetek pályázhatnak:

Önállóan gazdálkodó iskolák, iskolák fenntartói, iskolák működtetői

KSH szerinti gazdálkodási forma kód¹ alapján:

- 312, Központi költségvetési szerv
- 321, Helyi önkormányzat
- 322, Helyi önkormányzati költségvetési szerv
- 351, Országos nemzetiségi önkormányzat
- 352, Országos nemzetiségi önkormányzati költségvetési szerv
- 382, Költségvetési rend szerint gazdálkodó, önkormányzati költségvetési körbe tartozó szerv
- 551, Egyház
- 552, Egyházi intézmény
- 555, Nyilvántartásba vett belső egyházi jogi személy
- 559, Egyéb egyházi szervezet
- 563, Egyéb alapítvány önálló intézménye
- 569, Egyéb alapítvány

Egyéb megkötések:

Egyházak (551) közül jelen konstrukcióra kizárólag a 2011. évi CCVI. törvény 7.§ (4) bekezdése szerinti Országgyűlés által elismert egyházak nyújthatnak be támogatást.

Konzorciumi pályázatba maximum 1 partner vonható be. Partnerek a fenti kategóriákon kívül, az alábbi besorolású szervezetek lehetnek:

- 591, Egyesülés
- 699, Egyéb, jogi személyiség nélküli nonprofit szervezet

Donor projekt partnerként részt vehet donor országbeli² partner szervezet, amennyiben a projekthez kapcsolódó területen aktív és hozzáadott értékkel rendelkezik.

¹ http://www.ksh.hu/docs/osztalyozasok/gfo/gfo2013_struktura_tartalom.pdf

² Izland, Liechtensteini Hercegség, Norvég Királyság

Támogatható tevékenységek

Kizárólag olyan projekt támogatható, amelyben

- A) Energiahatékonyság javítására vonatkozó,
- B) Energiamenedzsment rendszer kialakítására vonatkozó,
- C) Kapacitásfejlesztés megvalósítására vonatkozó,
- D) Kommunikáció megvalósítására vonatkozó,
- E) Projektmenedzsment megvalósítására vonatkozó,
- F) Nyilvánosság biztosítására vonatkozó

projektrészek egyszerre megvalósulnak.

Az elszámolható költségekre vetített, egyes támogatható tevékenységekre vonatkozó belső költségvetési korlátok:

Projektrész megnevezése	Korlát jellege és mértéke
A) Energiahatékonyság fokozására irányuló projektrész	min. 85%
B) Energiamenedzsment rendszer kiépítésére vonatkozó projektrész	max. 10%
C) Kapacitásfejlesztési tevékenység megvalósítására vonatkozó projektrész	max. 0,5 %
D) Kommunikációs tevékenység megvalósítására vonatkozó projektrész	max. 1 %
E) Projektmenedzsment	max. 4 % és max. 9.000.000 forint
F) Nyilvánosság	Amennyiben a projekt elszámolható költségei meghaladják a 141.500.000 forintot, max 1.520.000 forint számolható el. Amennyiben a projekt elszámolható költségei nem haladják meg az 141.500.000 forintot, max 1.020.000 forint számolható el.

Felhívjuk a pályázók figyelmét, hogy a 7/2006 (V.24.) TNM rendeleten túl minden esetben figyelembe kell venni a 1246/2013 (IV.30.) Korm. határozat előírásait is, ld. a Pályázati felhívás x. számú melléklet.

A) Energiahatékonyság javításra vonatkozó tevékenységek:

I. Az épületek hőtechnikai adottságainak javítása, hőveszteségének csökkentése a felújításban érintett épület egészén.

A fejlesztéssel érintett összes épülethatároló szerkezetnek a fejlesztés után meg kell felelnie a Pályázati felhívás x. számú Melléklet szerinti táblázatban meghatározott értékeknek.

Támogatható az a projekt is, ahol a jelen pályázat keretében valamely épülethatároló szerkezet nem érintett, vagy részben nem érintett a jelen fejlesztéssel és nem is felel meg a Pályázati felhívás x. számú melléklet I. pontja szerinti hőátbocsátásra vonatkozó követelményeknek. Ebben az esetben:

- a fejlesztés által érintett épületnek meg kell felelnie a Pályázati felhívás x. számú melléklet II. pontja szerinti fajlagos hőveszteség-tényezőre vonatkozó követelményeknek, valamint gépészeti korszerűsítést (is) tartalmazó projekt esetében a Pályázati felhívás x. számú melléklet III. pontja szerinti összesített energetikai jellemzőre vonatkozó követelményeknek (is).

Projekttypusok:

a) Utólagos külső hőszigetelés (valamennyi nem nyílászárónak minősülő épülethatároló szerkezet fűtetlen tér felé eső oldala, pl. külső fal, lapostető, padlásfödém, fűtött tetőteret határoló szerkezetek, alsó zárófödém árkád felett padlásfödém indokolt esetben belső oldali hőszigetelése is, alsó zárófödém fűtetlen pince felett, homlokzati üvegfal, de legalább a fűtött és fűtetlen terek közötti falak fűtetlen tér felé eső oldala), abban az esetben, ha a fűtési rendszer helységenkénti szabályozása megoldott, vagy annak megvalósítása jelen fejlesztés tárgyát képezi. fűtött tér felőli hőszigetelés nem támogatható.

b) Külső nyílászáró-csere / korszerűsítés (fa, fém vagy PVC keretszerkezetű homlokzati üvegezett nyílászáró, tető-felülvilágító, tetősík ablak, homlokzati üvegezetlen kapu, homlokzati vagy fűtött és fűtetlen terek közötti ajtó, nyílászárócserehez kapcsolódó hő és füstelvezető rendszer szükség szerinti korszerűsítését, kiépítését).

II. Intézmények szellőzési, fűtési, hűtési és használati melegvíz rendszereinek korszerűsítése.

Projekttypusok:

- a) Hőtermelő cseréje korszerű, nagyhatásfokú berendezésekre (pl. alacsony hőmérsékletű vagy kondenzációs kazánok beépítése), kazánok égésfej-korszerűsítése tüzelési hatékonyság-növelés céljából;
- b) Automatikus központi (hőforrás oldali) és helyi (hőleadó oldali) szabályozások kiépítése;
- c) Fűtési- és használati melegvíz-rendszerek korszerűsítése, szabályozhatóvá tétele, energiatakarékos megoldások alkalmazása;
- d) Hűtési rendszerek energiatakarékos korszerűsítése vagy kialakítása;
- e) Hulladék hő hasznosítási lehetőségek kiaknázása;
- f) Gőz hőhordozó közeg váltása forró vízre;
- g) A hőelosztó rendszerek korszerűsítése, veszteségeinek csökkentése;
- h) Távhőrendszerre való csatlakozás feltételeinek megteremtése;

- i) Hővisszanyerő szellőzés korszerűsítése, létesítése, amennyiben a pályázat a külső nyílászárók cseréjére is vonatkozik, vagy a nyílászárók megfelelnek a Pályázati felhívás x. számú Melléklet szerinti előírásoknak.

III. Világítási rendszerek energiatakarékos átalakítása.

Projekt típusok:

- a) Fényforrások, világítótestek és előtétek cseréje, amennyiben energia-megtakarítást eredményeznek;
- b) Beltéri világítási rendszerek korszerűsítése, és az ehhez kapcsolódó, az igényekhez térben és időben alkalmazkodó műszaki megoldások (pl. szakaszolások, mozgásérzékelők) kialakítása, amennyiben energia-megtakarítást eredményeznek.

IV. Megújuló energiafelhasználásra vonatkozó tevékenységek:

A IV. alpontban meghatározott tevékenységek kizárólag az energiahatékonysági korszerűsítésre kerülő épület hő és/vagy villamosenergia-rendszer ellátását szolgálhatják.

Projekt típusok:

- a) Napkollektorok alkalmazása használati melegvíz igény részbeni vagy teljes kielégítése céljából és/vagy fűtési-részelegítésre

(Napsugárzás energiataartalmát felvevő berendezés és kapcsolódó szerkezeti elemek, használati melegvíz és/vagy fűtési rendszerhez való kapcsolódáshoz, rendszerben működéshez szükséges eszközök, berendezések vásárlása és telepítése, szükséges épület-átalakítások. (Pl. napkollektor és tartóelemei, kollektorköri vezérlőegység, termosztatikus szabályozószelep, tágulási tartály, hőcserélős melegvíztároló, hőátadó rendszer gépészeti elemei, szükséges gépészeti elemek, szigetelt csővezeték rendszer, szivattyú blokk).

Javasolt a rendszerhatásfok és a kiváltandó energia részarány megadása (kb. 45%).

- b) Biomassza, azon belül mezőgazdasági fő és melléktermék, kertészeti melléktermék, energianövény, erdészeti fő és melléktermék, faipari és egyéb ipari hulladék és melléktermék vagy ezek vegyes felhasználása fűtésre és/vagy fűtési-részelegítésre

(Biomassza kazán, ennek kapcsolódása HMV és fűtési rendszerhez, az alapanyag előkészítéséhez és raktározásához szükséges eszközök, berendezések és építmények füstgáztisztító, porleválasztó, kéményrendszer, hamukihordó, automatikus tüzelőanyag adagoló, valamint, a visszamaradó anyagok mezőgazdasági célú hasznosításra történő előkészítéséhez szükséges beruházási elemek vásárlása és beépítése.)

- c) Hőszivattyú alkalmazása alapfűtésre és/vagy használati melegvíztermelésre

Villamos valamint gázmotoros hajtású és abszorpciós hőszivattyús rendszerek, melyek primerenergia felhasználásból számított szezonális teljesítménytényezője (SPF_{prim}) legalább 1,3 vagy annál magasabb. Az SPF előírt határértékeinek teljesülését mérésrel kell ellenőrizni, ezért mérő és adatrögzítő műszerek beépítése, monitoring rendszer kiépítése kötelező. A rögzített adatokból a monitoring rendszernek automatikusan kell számítani és rögzítenie a COP értékeket, valamint a fűtési idényekre vonatkozó SPF_{prim} értékeket.

A villamos segédenergiával működő hőszivattyúk esetén minimum SPF 3,25 földgázzal működtetett hőszivattyúk esetén minimum SPF 1,3 érték előírására és teljesülésére van szükség. Annak érdekében, hogy nem tisztán villamos energiával hajtott hőszivattyús rendszerek (pl. bivalens rendszerek, gázhajtású rendszerek) esetén az SPF értékek számításához a különböző energiahordozókat összegezni lehessen, a mért fogyasztási adatokat primerenergia értékekre kell átszámítani. Az átváltáshoz az alábbi táblázatban megadott primerenergia tényezők használandók.

1. táblázat: primerenergia tényezők

Energia	Primerenergia tényező
Elektromos áram	2,5
Földgáz	1,00
Tüzelőolaj	1,00
Tűzifa, biomassa	0,60
Megújulókból termelt villamos energia	0,00
Technológiai folyamatból származó hulladékhő	0,00

Az átváltást követően, mindegyik hőszivattyú rendszer típus esetén, a primerenergia felhasználásból számított szezonális teljesítménytényező minimális értéke SPF_{prim} 1,3 kell, hogy legyen. A továbbiakban SPF tényező alatt, a primerenergia felhasználásból számított SPF_{prim} tényezőt értjük.

Ahol az áramszolgáltató rendelkezik geo-tarifával vagy H-tarifával, és a tervezett hőszivattyús rendszer jogosult ezek valamelyikének igénybevételére, ott az áramszolgáltatóval szerződést kell kötni, és a kiépítést is ennek megfelelően kell megvalósítani.

Monovalens és bivalens üzemmódban működő rendszerek egyaránt támogathatók. Bivalens rendszerek esetén, a bivalencia pont nem lehet magasabb 0°C-nál. Azaz -0°C-ig a hőigényeket teljes mértékben a hőszivattyúnak kell ellátnia. Ennek teljesülése a monitoring adatok alapján ellenőrizhető. A kivitelezés során, a Magyar Mérnöki Kamaránál regisztrációval rendelkező műszaki ellenőr alkalmazása kötelező.

A közbeszerzési eljárás ajánlati felhívásában, illetve amennyiben közbeszerzési eljárás lefolytatása nem kötelező, akkor az árajánlatok bekérése során, a tervezési dokumentációban rögzített műszaki tartalom, valamint a hőszivattyús rendszerre, valamint a hőszivattyú berendezésre vonatkozó műszaki és energetikai kritériumok feltüntetése kötelező. A kivitelezőnek garanciát kell vállalnia a műszaki és energetikai kritériumok teljesülésére. A követelményérték teljesülése az alábbiakban meghatározott mérőműszerek, és adatrögzítő eszközök segítségével kerül ellenőrzésre. Ha a pályázó által vállalt primerenergia fogyasztás határértéke, illetve az SPF_{prim} határérték a fenntartási időszakban nem teljesül, akkor az a támogatási összeg utólagos visszafizetését vonhatja maga után!

A kivitelezést végző fővállalkozónak az elvégzett tevékenységekre 5 év jóteljesítési garancia vállalása kötelező. A kivitelező vállalkozásnak legalább egy, a projekt tárgyát képező rendszerhez hasonló nagyságrendű és műszaki tartalmú hőszivattyús rendszerre vonatkozó, megvalósult referencia projekttel kell rendelkeznie.

A monitoring rendszer által mért és rögzített értékekről a projekt fenntartási jelentésekben kell beszámolni. Felhívjuk figyelmüket, hogy a projekt fenntartási időszakban rendkívüli adatszolgáltatást is kérhet a KSZ a pályázótól.

A hőszivattyús rendszerekre vonatkozóan további útmutatást az Energetikai Tanulmány tartalmaz.

Támogatható tevékenységek:

- Hőszivattyús rendszerek kialakítás;
- Hőszivattyú berendezés telepítése;

- Primer és szekunder oldal kialakítása, telepítése, beüzemelése;
- Geothermal Heat Response test;
- Monitoring rendszer kialakítása és telepítése, mellyel a COP, SPF értékek számíthatók és ellenőrizhetők az Energetikai Tanulmány szerint;
- A hőszivattyú energiaellátását biztosító energiavételezési és csatlakozási pont(ok) kialakítása.

d) Geotermikus energia hasznosítása fűtésre vagy fűtési-rásegítésre és/vagy használati melegvíz-termelésre

Meglévő geotermikus hőhasznosító rendszer kapacitás vagy hatékonyság növelésével új fogyasztók bekapcsolása és/vagy kaszkád rendszer kialakítása, amennyiben az a hazai megújuló energia felhasználás növelésével jár.

Támogatható tevékenységek:

- Hőigényt kielégítő, meglévő, közepes vagy alacsony entalpiájú termálvizes rendszerek bővítése, többlépcsősé alakítása.
- Új fogyasztók kaszkád rendszerbe történő bekapcsolása.

e) Napelemek alkalmazása hálózati, vagy autonóm (hálózatra nem kapcsolódó) villamosenergia-termelés céljából, kizárólag a fejlesztésben érintett épület villamosenergia-ellátásához.

- Hálózatra kapcsolódó fotovoltaiikus rendszerek. Napenergia hasznosító berendezések és azok rögzítő rendszere, villamosenergia hálózathoz kapcsolódásához és a rendszerrel való műszakilag biztonságos működéshez szükséges eszközök, akkumulátor és hálózati elemek (Például napelem, állványzat, inverter, akkumulátor).
- Hálózatra nem kapcsolódó fotovoltaiikus rendszerek. Napenergia hasznosító berendezések, azok rögzítő rendszere, fogyasztó egységekhez, illetve sziget üzemmódú hálózathoz való kapcsolódás, a fogyasztó egységekkel való műszakilag biztonságos működéshez szükséges eszközök és hálózati elemek, villamosenergia tároló egységek (akkumulátorok).
- A napelemek csak a fejlesztéssel érintett helyrajzi számú területen helyezhető el.
- Éves szinten a létesített rendszer által megtermelt energia nem haladhatja meg a felújítással érintett épület(ek) villamos energia fogyasztását.

A beszerzés tárgyát képező napelemre vonatkozó követelmények:

- A napelem megfelel az EN 61730 szabvány előírásainak. A berendezés megfelel továbbá kristályos modulok esetén az IEC 61215, vékonyfilmes modulok esetén az IEC 61646 szabványban előírt követelményeknek. A fenti szabványoknak való megfelelés igazolására, a termék akkreditált tanúsító intézet által kiállított tanúsítvánnyal rendelkezik.
- Gyártói garancia minimum 20 évre, legalább 80%-os teljesítményre.

A fenti I.; II. alpontok szerinti tevékenységek megvalósítása kötelező. A III. és IV. alpont szerinti tevékenység megvalósítása opcionális.

B) Energiamenedzsment rendszer kialakítására vonatkozó tevékenységek

a) általános elvárások

- A pályázat során megvalósuló gépészeti és villamos rendszer felújítás és fejlesztés rendszereinek működését korszerű, energiafogyasztás- optimalizálását lehetővé tevő épületfelügyelet kiépítésével kell biztosítani.
- Az épület(ek) épületgépészeti rendszereinek (légtechnikai-, fűtési-, hűtési, komfort rendszerek) irányítástechnikai feladatainak teljeskörű ellátását, a villamos kapcsoló berendezések működtetését és ellenőrzését, épülethatékonysági adatrögzítést (pl. mérések) és igény szerinti beavatkozást az épületfelügyeleti- és menedzsment rendszer végezze.
- Az épületfelügyeleti rendszer lássa el a hozzákapcsolt berendezések szabályozási-, vezérlési-, energiaoptimalizálási-, határérték felügyeleti funkcióit.
- Időprogramok és trendek alapján segítse az optimális fogyasztást, illetve a rendszerek rugalmas illesztését az üzemeltetői és felhasználói szokásaihoz (pl.: órarend / kihasználtság optimalizálás).
- Biztosítsa a kiterjedt rendszer központi helyről történő felügyeletét, és igény szerinti kezelését: lehetővé téve az üzemzavarok gyors felismerését, segítve ezzel a berendezések fokozott állagóvását, a karbantartói-, üzemeltetői létszám minimalizálását, az épülethatékonyságot.
- Az osztott intelligencia elvére épülő korszerű épület-felügyeleti rendszer kezelőbarát hozzáférést biztosító személyi számítógépekből, tabletekből (vezetéknélküli kapcsolat) stb., DDC rendszerű (Direct Digital Control = közvetlen digitális szabályozás) alállomásokból és a gépészeti rendszerekkel kapcsolatot tartó periféria készülékekből (érezkelő és beavatkozó szervekkel) épüljön fel.
- A DDC alállomások gyűjtsék össze az irányított rendszerekről az információkat, (fogadják az analóg és digitális jeleket) és azok feldolgozását követően avatkozzanak be a rendszer működésébe (analóg és digitális parancsokat adjanak).
- A DDC alállomások busz vezetéken kapcsolódnak egymáshoz és a központi számítógéphez. Az alállomások egymással való kommunikációja a központi számítógép beavatkozása nélkül bonyolódik. Az eszközök kommunikációs nyelve nyitott, díjmentes protokoll (pl. BacNet).

b) speciális követelmények

A projekt egyik fő célja, hogy az általános működési funkciókon túl lehetőség nyíljon a rendszer oktatásban történő bevonására, használatára is. Ennek érdekében:

- A rendszer működtetését olyan grafikus felületen kell megjeleníteni, ami az épület, intézmény hőtermelői és fogyasztói oldal valamennyi elemét és szabályozó egységeit megmutatja.
- Az alkalmazott grafikus felületeket olyan segítő, magyarázó leírásokkal kell kiegészíteni, mely alkalmas a rendszer általános felépítésének megértésében, illetve olyan rövid, tömör leírást szolgáltat, ami segít megérteni az éppen aktuális működés során fogadott és küldött parancsok, célértékeket stb. megértésében.
- A fentiek céljából biztosítani kell, hogy az épületfelügyeleti és menedzsment rendszer egyszerre, egy időben akár több felületen is hozzáférhető legyen. figyelembe véve az oktatási funkciót javasolt különböző jogosultsági szintek alkalmazása.

c) adatok küldése központi tárhoz, projekt honlap részére

Az épületek felügyeleti rendszereinek alkalmasnak kell lennie, hogy egy, a projekt céljából létrehozott központi adatbázisba rendszeres időközönként a rendszer üzemeltetésére jellemző mért jellemzőket, adatokat automatikusan megküldje. Az automatikusan továbbított adatoknak legalább tartalmazniuk kell:

- átlagos külső hőmérséklet (°C),
- átlagos belső térhőmérséklet (°C),
- hideg / melegvíz fogyasztás értéke (mérők állása pl. m³),
- gáz / elektromos áram fogyasztása (mérők állása, pl. m³),
- energia termelés mértéke (amennyiben telepítésre kerül ilyen rendszer, mérő állása, pl.: kWh, GJ stb.),
- fogyasztott hőenergia fogyasztás mértéke (kWh/m², GJ/m² stb.),
- fűtési előremenő / visszatérő hőmérsékletek (°C),
- hőszivattyú alkalmazáskor a monitoring rendszernek automatikusan kell számíttania és rögzítenie a pillanatnyi COP értékeket, valamint az adott fűtési időny eltelt időszakúra vonatkozó SPF_{prim} értéket,
- épület napi szintű CO₂ kibocsátást (t/nap, t/év),
- Kötelező a víz és az energia megtakarítás nyilvántartása, és az eredményekről, annak fenntarthatóságát támogató jelentőségéről, valamint az intézmény környezetvédelmi elkötelezettségéről szóló tájékoztatás a látogatók részére,
- Kötelező tájékoztatást nyújtani az elszámolható időszak (2016. április 30.) lezárultát követő fenntartási időszak során benyújtandó fenntartási jelentések keretében az energiamenedzsment rendszer működéséről.

d) alkalmazható épületfelügyeleti elemek

Az épületfelügyeleti rendszer felépítését **kapcsolási terv** meg kell mutatni, amelynek tartalmaznia kell valamennyi:

- érzékelt jel típusát (pl.: hőmérséklet; páratartalom / hőmérséklet; légminőség; áramlás / nyomás; megvilágítás, multi-szenzor stb.),
- az érzékelő elem fajtáját (pl.: helyiség, kültéri, légcsatorna, merülő, felületre szerelhető, légcsatorna átlagoló, kondenzáció, CO, CO₂, füst, folyadék áramlás, multi-szenzor stb.),
- beavatkozó egységek egyértelmű megnevezését (golyós/ pillangó szelepeket, menetes/karimás szabályozókat, elektromos, vagy termoelektromos zónaszelepek stb.),
- szelepmozgatók típusait (elektromos mozgatómotorok, elektromos vagy termoelektromos zóna szerelvény mozgatók, rugóvisszatérítésű mozgató művek stb.),
- a hatékony működtetéshez szükséges analóg és digitális ki- és bejövő adatpontok számának feltüntetésével.

A rendszer működtetésének rajzi dokumentálásához szükséges:

- a gépészeti rendszer un. P&I diagramját, mely tartalmazza a fent felsorolt terepi berendezéseket, elemeket, a felügyeleti rendszer kapcsolódási rajzát,
- egyes alrendszerek, körök tételes áramút terve

Az épületfelügyeleti rendszer létesítéséhez kizárólag az épület energia- hatékonyságát növelő alkalmazások, termékek stb. beépítése támogatható. Így minden olyan biztonsági és kényelmi elemek, rendszerek, melynek energiafogyasztás, energia optimalizáló hatással nem bírnak, létesítésük nem számolható el, úgymint:

- beléptetőrendszer,
- kaputelefon rendszer,
- hangosítás,
- telefon központ, alközpont stb. ,
- biztonsági kamerarendszer,
- biztonsági eszközök és azok hálózatai: pl. tűz vagy füstérzékelő rendszerek,
- tartalékvilágítási rendszer, vészkijárat jelzők stb.,
- vagyonvédelmi távfelügyeleti rendszerbe kötés eszközei.

e) Elszámolható költségek

A rendszer létesítéskor elszámolható költségek:

- jelen fejezet a) és d) pontja szerinti általános (tipizált) és szabványos épületgépészeti, világítás stb. vezérlő-szabályozó központ(ok) és hozzá tartozó alközponti egység(ek), valamint a szabályozást megvalósító érzékelők és gépészeti valamint (termo)elektromos vezérlő elemek, világítási szabályozó egységek,
- A központi és alközponti egységek esetében csak a kiépített adatpont típusához és számához illeszthető nagyságú központ költséghelhető,
- vezetékezés kiépítése az egyes adatpontok és vezérlő – szabályozó központ között, melynek díja nem lehet több nettó 30.000,- Ft / adatpontont,
- grafikus felügyeleti rendszer tervezése, telepítése a), b) és c) pontok szerinti feladatok ellátásához.

C) Kapacitásfejlesztési tevékenység megvalósítására vonatkozó tevékenység

Annak érdekében, hogy a projekt keretében végrehajtott beruházás az elvárt eredményeket teljesíteni tudja, elengedhetetlen az infrastruktúrát használók képzése. Valamennyi projekttypusnál kötelező kapacitásfejlesztési tevékenységek:

I. Az energiamenedzsment rendszert működtető személyzet továbbképzése felhasználói szintű ismeretek elsajátítása céljából:

- az energiamenedzsment rendszert üzembe helyező vállalkozó feladata a rendszer működtetéséért felelős személy (pl. gondnok) továbbképzése;
- egy projekthez kapcsolódóan egy személy továbbképzése támogatható
- a képzés minimális időtartama: 2 nap
- a képzés ismeretanyaga:
 - i. energiahatékonysági alapismeretek
 - ii. a projekt keretében létrehozott rendszer üzemeltetéséhez kapcsolódó speciális ismeretek (beállítások, újrakalibrálás, javítás stb.)

II. Tanárok/oktatók továbbképzése tudásmegosztás hatékonyságának fokozása céljából:

- a továbbképzést energiamenedzsment szakértő és/vagy környezeti nevelési szakember tartja az intézmény tanárai részére
- minden támogatott projekthez kapcsolódóan 10 tanár továbbképzése kötelező

- a képzés minimális időtartama: 2 nap (0,5 nap energiahatékonysági képzés, 1,5 nap gyakorlati képzés)
- a képzés ismeretanyaga:
 - i. energiahatékonysági alapismeretek
 - ii. speciális technikák és módszerek az energiahatékonysági ismeretek hatékony átadására

A fenti I.; II. alpontok szerinti tevékenységek megvalósítása kötelező.

D) Kommunikációs tevékenység megvalósítására vonatkozó tevékenységek

A támogatott projektek kötelező kommunikációs tevékenységei a tanulók, szülők és a helyi lakosok életmód-változtatását szorgalmazzák az energiatudatos fogyasztás terjesztésén keresztül. Az alábbi kommunikációs tevékenységek alkalmazandók az egyes projektek esetében.

I. Kommunikációs terv kidolgozása. A pályázatokkal együtt benyújtandó kommunikációs terv kidolgozása során a kommunikációs tevékenységre vonatkozóan az alábbi alpontokban bemutatott összes szempont figyelembevétele szükséges: kötelező részeként benyújtandó egy részletesen kidolgozott kommunikációs terv, amelynek elkészítésekor az alábbi szakmai elvárásokra kell tekintettel lenni:

A kommunikációs kampány kidolgozásához legalább az alábbi szakértők bevonása szükséges:

- az iskolában dolgozó tanárok
- kommunikációs szakértő
- marketing szakértő
- környezeti nevelési szakember
- energiahatékonysági szakértő

A szakértők között az átfedés megengedett.

II. A projekt során alkalmazott eszközök, anyagok, módszerek ismertetését és népszerűsítését szolgáló információs anyagok kidolgozása és gyártása, valamint a beruházás megismertetése és népszerűsítése a vonzáskörzetben élők közötti tájékoztatás a beruházás jelentőségéről.

a) passzív eszközök:

- Kötelező elem: a projekt eredményeit bemutató, elektronikus formátumú projektbrosúra elkészítése, amelyhez nyilvánosan megtekinthető poszterkiállítás kapcsolódik, amely magában foglalja:
 - a beruházásba bevont épületről, épületcsoportról a beruházás előtt, a beruházás alatt illetve a beruházást követően készült fénykép dokumentációt,
 - a felújítás elemeit és az azokhoz kapcsolódó megtakarítást,
 - általános ismereteket az energiatudatos fogyasztásról, energiahatékonyságról,
 - a létrejött energiamedzsment rendszer működésének közérthető bemutatását.

- Opcionális elemek: helyi, megyei, regionális médiában hirdetések, papír alapú projektbrosúra, szórólap, rövidfilm a beruházásról, tudatosságnövelő eszközök stb.

A passzív elérések keretében projektenként legalább 20.000 elérés megvalósítása és dokumentálása kötelező az adott település lakossága körében. Passzív elérésnek minősül például a médián keresztül történő elérés, a projekt honlapjának látogatottsága, a projektfilm, a projekt helyszínén felállított poszterkiállítást, dokumentálhatóan megtekintő személyek száma stb.

b) aktív eszközök:

- Kötelező elem: projektenként legalább 2 rendezvény szervezendő az alábbi megkötésekkel:
 - A két rendezvények célja: a beruházás keretében felújított épület és a kialakított energiamenedzsment rendszer bemutatása, energiahatékonysági ismeretek terjesztése, a tudásmegosztás, életmód-változtatás elősegítése (1) az iskola diákjai számára (2) a diákok szülei, a helyi lakosság, más iskolák fenntartói számára.
 - A rendezvények választható tartalmi elemei: filmvetítés, beszélgetés a filmhez kapcsolódóan, ismeretterjesztő előadások, csoportfoglalkozás, ökológiai lábnyomszámítás, kapcsolódó internetes oldalak bemutatása, elemzése, a rendezvényt követően vetélkedő lebonyolítása.
 - A rendezvények eredményeinek bemutatása kötelező a helyi megyei, regionális médiában (újság, tévé vagy rádió).
- Opcionális elemek: további egyéb rendezvények szervezése a régió tanulói vagy a helyi lakosok számára, közvetlenül az épület felújításához illetve a kialakított energiamenedzsment rendszerhez szorosan kapcsolódó nyíltnapok rendezése illetve információs pont létrehozása.

Az aktív elérések keretében projektenként legalább 210 elérés megvalósítása és dokumentálása kötelező a helyi lakosság körében. Aktív elérésnek minősül például jelenléti ívvel igazoltan az előadásokon, rendezvényeken, versenyfelhívásokon való részvétel.

III. Versenyfelhívás kiírása a diákok számára:

- A) Prezentációk készítése „Te hogyan tennéd energiatakarékosabbá iskoládat?” címmel
- Feladat: csoportos prezentáció készítése
 - Csoportlétszám: a támogatott intézmény által meghatározott csoportok vagy osztályok versenyre
 - Nyeremény: indokolt mennyiségű és értékű (max. összesen bruttó 50.000 Ft), a projekttematikához egyértelműen kapcsolható ajándéktárgy beszerzése a versenyben résztvevők számára (ha nem jelenik meg a kedvezményezett tárgyi eszköz leltárában)
 - Disszemináció: a prezentációk a projekt keretében megvalósuló valamely rendezvényen kerülnek bemutatásra. A győztes pályaművet, amennyiben elektronikus formában rendelkezésre áll, kötelező a végrehajtó ügynökség rendelkezésére bocsátani, amelyet a végrehajtó ügynökség közzétesz a program hivatalos honlapján.
 - A prezentáció lebonyolítható a kötelezően megrendezendő rendezvény(ek) keretében is.
- B) Rajzverseny „Te hogyan tennéd energiatakarékosabbá környezetet?” címmel
- Feladat: egyéni pályaművek készítése

- ii. Alkalmazható technikák: szabadon választható
 - iii. Nyeremény: indokolt mennyiségű és értékű, a projekttematikához egyértelműen kapcsolható ajándéktárgy beszerzése a versenyben résztvevők számára (ha nem jelenik meg a kedvezményezett tárgyi eszköz leltárában)
 - iv. Disszemináció: a beérkező pályaművek a projekt keretében megvalósuló valamely rendezvényen kerülnek kiállításra. A díjazásban részesülő pályaművek elektronikus változatát kötelező a végrehajtó ügynökség rendelkezésére bocsátani, amelyet a végrehajtó ügynökség közzétesz a program hivatalos honlapján.
- C) Esszéíró verseny „Te hogyan tennéd energiatakarékosabbá otthonodat?” címmel
- i. Feladat: egyéni pályaművek készítése
 - ii. Elvárt terjedelem: max. 2000 szó,
 - iii. Az esszé nyelve: magyar
 - iv. Nyeremény: indokolt mennyiségű és értékű, a projekttematikához egyértelműen kapcsolható ajándéktárgy beszerzése a versenyben résztvevők számára (ha nem jelenik meg a kedvezményezett tárgyi eszköz leltárában)
 - v. Disszemináció: A győztes esszét kötelező elektronikus formában a végrehajtó ügynökség rendelkezésére bocsátani, amelyet a végrehajtó ügynökség közzétesz a program hivatalos honlapján.

Az anyagvásárlás és eszközbeszerzések együttesen a kommunikációs projektelemre elszámolható költségek maximum 5%-áig támogathatók.

A fenti I.; II., III. alpontok szerinti tevékenységek megvalósítása kötelező.

E) Projektmenedzsment

Legalább az alábbi szakemberek bevonása szükséges a pályázat előkészítésébe illetve lebonyolításába a kedvezményezett részéről:

- legalább 3 éves szakmai tapasztalattal bíró, szakirányú felsőfokú végzettségű vagy felsőfokú képesítésű pénzügyi szakember;
- legalább 3 éves szakmai tapasztalattal bíró környezeti nevelési szakember;
- legalább egy fő, megfelelő műszaki végzettséggel rendelkező személy (építészmérnök, gépészmérnök, vagy auditor).

További, a projektmenedzsmentre vonatkozó előírásokat az „Általános pályázati útmutató az EGT és Norvég Finanszírozási Mechanizmusok 2009-2014-es időszakára vonatkozóan” c. dokumentumban találja.

F) Nyilvánosság

További, a nyilvánosságra vonatkozó előírásokat az „Általános pályázati útmutató az EGT és Norvég Finanszírozási Mechanizmusok 2009-2014-es időszakára vonatkozóan” c. dokumentumban találja.

Felhívjuk a pályázó figyelmét, hogy a projekt keretében a nyilvánossági (F.) illetve a kommunikációs (D.) feladatok különböző célt szolgálnak, így azok nem helyettesíthetőek, illetve nem vonhatóak össze azokat külön-külön kötelező megvalósítani.

A nyilvánosság biztosítása általános elvárás minden a Norvég és EGT Alapokból támogatott pályázat vonatkozásában. A nyilvánossági tevékenység célja, hogy a középpontba helyezze a finanszírozási mechanizmust, illetve annak biztosítása, hogy a mechanizmusból származó támogatás átlátható legyen, ezért a Projektgazda tájékoztatást nyújt a projekt előrehaladásával, teljesítményeivel és eredményeivel kapcsolatos információkról a lehető legszélesebb nyilvánosság számára a megfelelő országos, regionális és/vagy helyi szinten, beleértve a releváns érdekelteket.

Így a Projektgazda biztosítja, hogy a projektben résztvevők tájékoztatásra kerüljenek a releváns Programból és a finanszírozási mechanizmusból történő finanszírozásról.

A nyilvánossággal kapcsolatos további előírásokat ld. „Általános pályázati útmutató az EGT és Norvég Finanszírozási Mechanizmusok 2009-2014-es időszakára vonatkozóan” c. dokumentumban valamint a „Szabályzat az EGT Finanszírozási Mechanizmus 2009-2014-es időszakának végrehajtásáról” szülő dokumentum 4. Tájékoztatási és nyilvánossági előírások c. mellékletében.

A nyilvánosság biztosítása mellett jelen projekt keretében ugyancsak elvárás kötelező **szemléletformálási és kommunikációs** feladatok ellátása. A kommunikációs feladatok alapvető célja a projekt keretében megvalósított energiahatékonysági beruházás és felállított energiamenedzsment rendszerhez kapcsolódóan az energiatudatos fogyasztás terjesztésén keresztül a tanulók, szülők és a helyi lakosok életmód-változtatásának elősegítése.

Nem támogatható tevékenységek

Kizárólag a C1 pontban szereplő tevékenységek támogathatók, az alábbi megkötésekkel:

- Új építmény létrehozására ebben a konstrukcióban nem lehetséges pályázni, kivéve
 - A megújuló energiatermelő létesítmények, illetve hőtermelő cseréje esetén az új energiatermelő berendezések köré épített, technológiai célú, és az energiahordozók tárolására szolgáló indokolt nagyságú építmény építését,
 - Az új fogyasztók távhőrendszerbe kapcsolását célzó projektek indokolt nagyságú, technológiai célú építményei.
- Nem támogatható műemlékvédelem hatálya alá tartozó épületen végrehajtott felújítás,
- Nem támogathatók a 1080/2006/EK rendelet 7. cikk (2) bekezdésének a) pontjában meghatározott lakásberuházási tevékenységek.
- Távhőrendszerrel való leválás ebben a konstrukcióban nem támogatható, kivételt képez a gőzközegű távhő.
- Nem támogathatók azok a C.1/B 4) pont szerinti napelemes rendszerek kialakítását célzó projektek, melyeknél a rendszer által éves szinten megtermelhető villamos energia mennyisége meghaladja az érintett épület, fejlesztés utáni éves villamosenergia igényét.
- Hőszivattyú telepítésre irányuló projekt típusoknál nem támogathatók azok a rendszerek, melyek primerenergia felhasználásból számított szezonális teljesítménytényezője (SPF_{prim}) 1,3-nál alacsonyabb, és nem teljesülnek az F13 fejezet IV. melléklete szerinti követelmények.
- Nem támogatható természetvédelmi, tájképvédelmi, turisztikai, egészséges táplálkozási, egészséges ételmiszer, mozgáskultúra népszerűsítési, biotermesztési, kutatás-fejlesztési vagy műemlékvédelmi célú pályázat, illetve a közösségfejlesztés önmagában.
- Nem támogatható üzleti vagy kereskedelmi célú (ide értve a turisztikai célt is) kampány, illetve konkrét szervezet(ek), termék(ek) vagy szolgáltatás(ok) marketingje, népszerűsítése.
- Nem támogatható nemnem, faji vagy etnikai származáson, valláson, vallásos vagy politikai meggyőződésen, fogyatékoságon, koron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetést tartalmazó vagy közízlést sértő kommunikációs tevékenység.
- Nem támogatható politikai tartalmú kampány.
- Nem támogatható erdei iskola program, kampány3.
- Nem támogatható fogyasztói jogtudatosság és érdekérvényesítő képesség növelése ill. segítése célú kampány.
- Nem támogatható közoktatási, szakképzési alaptevékenység (formális oktatás), terepgyakorlat, munkahelyi képzés.

Kizáró okok

Szakmai korlátozó feltételek:

I. A felújítással érintett épületre vonatkozó előírások

Tekintettel arra, hogy a pályázat célja az épületek energiafogyasztásának (ÜHG kibocsátás) radikális csökkentése, a csökkenés egyértelmű kimutatása, a felhasználói szokások változásának figyelemmel kísérése a beruházás előtt és azt követő időszakban, ezért a pályázat során csak az olyan épület(ek) energetikai célú felújítása támogatható, ahol:

- a) rendelkezésre áll a pályázat benyújtását megelőző 36 hónap fogyasztási adata, közmű szolgáltatói számla vagy igazolás formájában;
- b) a pályázatba bevonni kívánt épület(ek) energia számlái egyértelműen az épület(ek)hez rendelhetőek, és a fogyasztási adatok **nem tartalmaznak más, a pályázatba be nem vont épület(ek)hez tartozó fogyasztási adatokat!** A fogyasztási számlák bármilyen arányosítással, becsléssel stb. számítási módszerrel történő megbontása nem lehetséges!;
- c) a pályázat során a (hő)energia termelő, elosztó, illetve ellátó rendszerek (elsősorban a villamos hálózat, központi fűtési rendszer stb.) csak és kizárólag a pályázatban részt vevő épület vagy épületek ellátásában vesznek részt. Ettől a kitéeltől akkor sem lehet eltekinteni, amennyiben a fenti rendszer(ek) a pályázatban részt nem vevő épület(ek) fogyasztását úgy látták el, hogy azon al mérés, hőfogyasztás-mérés stb. működött és azt időszakosan regisztrálták!;
- d) az épület(ek) ellátására tervezett megújuló energiahordozóra épített energia ellátó rendszerek elemei (pl., napkollektor, napelem, talaj-szonda, talaj-kollektor stb.) a pályázatba bevonni kívánt épülete(ke)t is magába foglaló vagy vele szomszédos (egymással érintkezésben lévő) ingatlan(ok)on kerülnek elhelyezésre.
- e) az épület(ek) mindegyikére igaz, hogy épületszerkezetet érintő energetikai célú felújítás 2008-ban vagy azt követően nem történt!;
- f) az épület(ek) mindegyikére igaz, hogy új hőtermelő (fűtés és hűtési rendszerre egyaránt) létesítése 2003-ban vagy azt követően nem történt!
- g) az épület(ek)ben nem történik bármilyen egyéb vállalkozói tevékenység.
- h) az épület(ek)ben nem található uszoda
- i) az épület(ek) nem kollégiumként működnek
- j) az épület(ek) kizárólag oktatási funkciót lát(nak) el

Több, épület akkor pályázhat:

- a) ha az épületek azonos helyrajzi számú, vagy egymással szomszédos (egymással érintkező) ingatlanon helyezkednek el.
- b) ha az egy ingatlanon lévő épületek energia ellátó és elosztó rendszerei (elsősorban a fűtési , gázellátó, villamos hálózatai) közös működtetésű (közös elszámolású) vagy elfogadható, ha az épületek között részben közös vagy egymástól teljesen függetlenül működő (hő)energia termelő, elosztó rendszerek üzemelnek, és teljesül az a) és b) pontokban megfogalmazott feltételek!

II. A pályázóra vonatkozó előírások

Kizárólag azon pályázó részére nyújtható támogatás,

- amely az épületenergetikai auditot olyan szakértővel végezteti el, aki rendelkezik legalább 1 db 176/2008 (VI.30) Korm. rendelet szerinti épületenergetikai tanúsítással 1000 m² alapterületet meghaladó épület esetében;
- amelynek nincs lezáratlan Zöld Forrás, és/vagy KEOP-6.1.0 és/vagy KEOP-6.2.0 és/vagy KEOP-5.5.0/A és/vagy KEOP-5.5.0/B projektje és/vagy elbírálás alatt lévő fenti pályázata; illetve amennyiben van, jelen kiírásra egyértelműen eltérő tartalommal nyújt be pályázatot és ezt igazolni is tudja (konzorcium esetén a feltétel minden konzorciumi partnerre vonatkozik);
- amely esetében a fejlesztéssel érintett iskolának érvényben levő pedagógiai programjához kapcsolódóan önálló környezeti nevelési programja van;
- amely rendelkezik a működtetője részéről (amennyiben a pályázó nem azonos a fejlesztéssel érintett iskola működtetőjével) támogató nyilatkozattal, miszerint a működtető ismeri és támogatja az adott projekt célkitűzéseit és megvalósítását, fenntartását;
- akinek nincs az államháztartás alrendszereiből folyósított támogatásból eredő lejárt, és ki nem egyenlített tartozása, valamint az adott célleírányzatból vagy jogelődjétől korábban kapott támogatás felhasználásának szerződésben vállalt kötelezettségeinek eleget tett.

Amennyiben a pályázó szervezet önkormányzat:

Nem részesülhetnek támogatásban olyan önkormányzatok, illetve költségvetési szervek, melyeknél kritikus gazdálkodási helyzet miatt kirendelt kincstári biztos felügyeli a szervezetet.

A pályázóra nézve további kötelezettségek:

Az Ávr. 72. § (2) bekezdés c) pontja alapján a Kincstár által működtetett monitoring rendszerben nyilvántartott adatokhoz az Ávr-ben meghatározott erre jogosultak hozzáférnek, az Ávr. 79. § (1) bekezdése alapján a Kedvezményezett terhelő köztartozás fennállásáról és annak összegéről az állami adóhatóság a Kincstár, illetve a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv elektronikus úton történő megkeresésére adatot szolgáltat, az Áht. 52. § (3) bekezdése alapján az esedékes támogatás a köztartozások megfizetése érdekében pedig - a támogatás ellenében vállalt kötelezettségeket nem érintő módon - visszatartásra és az állami adóhatóság megfelelő bevételi számláján jóváírásra kerül.

Pályázó hozzájárul, hogy a NAV, a 368/2011. (XII. 31.) Kormányrendelet alapján, a projekt javaslat elbírálása során a szervezet adótartozására vonatkozó adatát a Végrehajtó Ügynökség és a Támogató tudomására hozza.

Pályázó hozzájárul a pályázat szabályszerűségének és a támogatás rendeltetésszerű felhasználásának jogszabályban meghatározott szervek által történő ellenőrzéséhez.

Konzorcium/ Társulás esetén a fenti feltételek minden partnerre/tagra vonatkoznak.

III. Engedélyekre vonatkozó előírások

1) Engedélyköteles tevékenységet tartalmazó projekt esetén:

A projekt megvalósításához kapcsolódóan a projektre vonatkozó releváns, **engedélyek közül az alábbiakat** - építési engedély, hőszivattyús projekt esetén legalább elvi vízjogi létesítési engedély vagy bányakapitánysági engedély - legkésőbb a támogatási szerződés megkötéséig be kell nyújtani!

Felhívjuk a pályázó figyelmét, hogy a támogató döntés kézhezvételétől számított 60 napon belül a támogatási szerződést meg kell kötni!

A fentiekén túlmenően, a projekt megvalósításának elindításához szükséges releváns hatályos jogszabályok szerinti jogerős engedély(ek)et legkésőbb az első kifizetési kérelem beadásáig (beleértve az előlegre vonatkozó kérelmeket is) be kell nyújtani a Végrehajtó Ügynökségnek.

NEM engedélyköteles tevékenységet tartalmazó projekt esetén:

A pályázó képviselőjére jogosult személy nyilatkozatának benyújtása szükséges arról, hogy a projekt nem engedély köteles.

2) Egyéb benyújtandó hozzájárulás(ok):

Napelemes projekt(rész) esetén a szolgáltató felé benyújtott igénybejelentő és az arra adott választ szükséges a pályázathoz benyújtani. Az első kifizetési kérelem feltétele a hálózati engedélyes által jóváhagyott csatlakozási dokumentáció, a záró kifizetés feltétele a hálózati engedéllyel kötött / módosított hálózathasználati szerződés megléte.

Egyéb korlátozások a projekt tartalmával kapcsolatban

Szakmai korlátozó feltételek:

1. Csak olyan projektek támogathatóak, amelyek abszolút értékben csökkentik Magyarország ÜHG (üvegházhatású gázok) kibocsátását.
2. Támogatás olyan (Támogatható tevékenységek c. fejezet szerinti) beruházások finanszírozásához nyújtható, amelyek megvalósításának eredményeként egyértelműen igazolható fosszilis energiahordozó-megtakarítás, és ezáltal számszerűsíthető környezetvédelmi eredmények jelentkeznek (mikro avagy projektszinten és makro avagy nemzetgazdasági szinten egyaránt).
3. Nem támogatható olyan projekt, amely a beruházást, illetve a fejlesztést olyan ingatlanon kívánja megvalósítani, amely a pályázat benyújtásának időpontjában nem teher-, per- és igénymentes, kivéve, ha a pályázó az igény jogosultja, továbbá bérelt ingatlan esetében a bérleti szerződés kizárólagos joggal nem biztosítja a támogatással megvalósuló létesítmény üzemeltetésének lehetőségét legalább a fenntartási kötelezettség idejére. Amennyiben a beruházást, illetve fejlesztést osztatlan közös tulajdonban álló ingatlanon kívánják megvalósítani, a pályázat befogadásának feltétele a tulajdonostársak között közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt használati megállapodás, és az ahhoz tartozó használati megosztásra vonatkozó vázrajz pályázati dokumentációval történő benyújtása. A teher-, per- és igénymentesség követelményének az osztatlan közös tulajdon azon tulajdoni hányada vonatkozásában kell teljesülnie, amely a beruházás (fejlesztés) helyszíne.
4. A projektnek a pályázó által aktivált beruházás keretében kell megvalósulnia. Operatív lízing, bérlet és haszonbérlet keretében történő beszerzéshez támogatás nem igényelhető. Amennyiben a pályázó zárt végű pénzügyi lízing keretében kívánja az eszközt beszerezni, a fejlesztésnek a pályázó tulajdonszerzésével kell zárulnia úgy, hogy a pályázónak az elszámolható költségeket igazoló számlákat legkésőbb a projekt lezárásáig kell benyújtania a Közreműködő Szervezetnek. A támogatás csak a lízingcég részére fizetendő összeg tőkerésze után igényelhető.
5. A projekteknek energetikai audito(ko)n kell alapulniuk. Az energetikai audit tartalmának ki kell elégítenie a releváns sablonban (F13 fejezet III.; IV. pontjaiban) megfogalmazott formai és tartalmi követelményeket.
6. Amennyiben a Pályázó közvetlenül köt szerződést az épületenergetikai és/vagy technológiai auditorral, akkor a Pályázónak az épületenergetikai és/vagy technológiai auditorral az F13 fejezet V. számú mellékletében rögzített kötelező előírásokat tartalmazó szerződést kell kötnie. Amennyiben a Pályázó nem közvetlenül köt szerződést az épületenergetikai és/vagy technológiai auditorral, hanem pályázatíró/pályázatkezelő szakértőn/stb. keresztül, a pályázatíró/pályázatkezelő szakértőnek/stb. az épületenergetikai és/vagy technológiai auditorral az F13 fejezet V. számú mellékletében rögzített kötelező előírásokat tartalmazó szerződést kell kötnie.
7. A projekt megvalósítása során kötelező a műszaki ellenőr alkalmazása.
8. A konstrukció keretében beruházások támogatására pályázatot benyújtani csak meglévő állapot hatékonyabb energiafelhasználását eredményező korszerűsítése céljából lehet (új építésekkel, bővítésekkel ebben a konstrukcióban nem lehetséges pályázni).
9. Csak olyan épület energiahatékonysági beruházása támogatható, melyet a pályázat benyújtását megelőző 3 évben rendeltetésszerűen használtak és ezt fogyasztási számláival alá tudja támasztani.

10. Jelen pályázati kiíráson belül 2003.01.01 után üzembe helyezett technológiák/eszközök korszerűsítése/cseréje nem támogatható.
11. Funkcióváltás kizárólag abban az esetben támogatható, amennyiben a beruházással érintett épület hő és egyéb energia szükséglete a funkcióváltás hatására nem növekszik!
12. Az energia-megtakarítás számításának módja a következő.
 - A kiindulási állapot meghatározásához ki kell számítani a fejlesztés előtti 3 év éves – energiaszámlákkal alátámasztott – tényleges energia fogyasztásainak átlagát (tényleges átlagos fogyasztás), valamint a kiindulási állapotra elvégzett 7/2006. (V.24.) TNM rendelet szerinti módszerrel meghatározott éves – számított – energiafogyasztást (számított jelenlegi fogyasztás). A kiindulási állapot a tényleges átlagos fogyasztás 120%-a (a tényleges átlagos fogyasztás 20%-kal növelt értéke) és a számított jelenlegi fogyasztás közül a kisebb érték.
 - A tervezett állapot a fejlesztés utáni állapotra elvégzett 7/2006. (V. 24.) TNM rendelet szerinti számítás eredményeként kapott elméleti energiafogyasztás.
 - Az energia-megtakarítás a kiinduló és a tervezett állapot fogyasztásának különbségéből adódik.
13. A konstrukcióban támogatható beépítendő hőtermelők teljesítménye nem haladhatja meg az épület fejlesztés utáni hőigénye által indokolt teljesítmény 110%-át. Ha az épület hőigényének megfelelő teljesítményű hőtermelő nem beszerezhető, illetve nincs forgalomban olyan hőtermelő, amely teljesíti a 110%-os elszámolhatósági határértéket, a beépítendő hőtermelő teljesítménye és az épület hőigénye közötti lehető legkisebb különbségre kell törekedni. Kizárólag ebben az esetben olyan hőtermelő is támogatható, melynek teljesítménye meghaladja a 110%-os határértéket. Kivételt jelentenek a rendeltetésszerűen szakaszos fűtéssel fűtött épületek, melyek esetén a határérték 150% (pl. faelgázosító kazán).
14. Világítási rendszerek energiatakarékos átalakítása csak abban az esetben támogatható, ha egyértelműen kimutatható energia-megtakarítást eredményez, és a fejlesztés előtti megvilágítási szint nem sérül. Továbbá a projekt kielégíti az elektromos és elektronikai berendezések hulladékainak visszavételéről szóló 264/2004. (IX. 23.) Kormányrendelet előírásait, valamint a fejlesztéssel érintett épületen nem hajtott végre hasonló típusú beruházást a Szemünk Fénye program vagy KEOP keretében.
15. Jelen konstrukcióban nem támogatható olyan napelemes fejlesztés, amelynek eredményeként éves szinten a hálózatról vételezett és a hálózatba betáplált villamosenergia-mennyiségek szaldója alapján a hálózatba történő villamos energia betáplálás – vagyis éves szinten összesítve villamosenergia-értékesítés – valósulna meg.
16. A projekt befejezésekor el kell készíteni a 176/2008 (VI.30.) kormányrendelet szerint meghatározott épületenergetikai tanúsítványt. A tanúsítvány másolatát a Záró Beszámolóval együtt kell benyújtani a Végrehajtó Ügynökség részére.
17. Nem nyújtható támogatás olyan beruházáshoz, amely esetében a pályázó nem tesz eleget a projektre vonatkozó horizontális szempontoknak.
18. Villamos – technológiai, energiaszállító, átalakító – berendezések korszerűsítése, cseréje, hatásfokának javítása, szabályozhatóvá tétele abban az esetben számolható el költségként, ha a már beépített és működő villamos berendezések hatásfokának javítását (pl. fázisjavítás), fogyasztásuknak csökkentése (frekvenciaváltók, szabályzók beépítése) szolgálja.
1. Csak olyan projektek támogathatóak, melyek megfelelnek:
 - A) A Pályázati Felhívás „E” fejezetében foglalt kritériumoknak.

- B) Az Energiahatékonyság javításra vonatkozó tevékenységek (C1. Támogatható Tevékenységek c. fejezet szerint A és B tevékenységek) költsége a következő fajlagos, nettó költségszintet nem haladják meg:
- Éves szintű 1 GJ megtakarításra vetített beruházási költség: 87.500 Ft/GJ
- C) A Megújuló energiafelhasználásra vonatkozó tevékenységek költsége a következő fajlagos, nettó költségszinteket nem haladják meg:
- Napkollektoros rendszer: 270 000 Ft/ nm abszorber felületre vetítve
 - Napelemes rendszer esetében beépített napelem teljesítményre vetített beruházási költség: 800 000 Ft/kW
 - Szilárd biomassza alapú energetikai rendszer esetén:
 - A mezőgazdasági gépkatalógusban szereplő termék⁴ esetén az ott megadott érték
 - A mezőgazdasági gépkatalógusban nem szereplő termék⁵ esetén 200 000 Ft/kW

⁴ A kivitelezőnek nyilatkoznia kell arról, hogy az általa beszerelt eszközt tartalmazza a gépkatalógus (hivatkozási számot meg kell adni).

⁵ A mezőgazdasági gépkatalógusban NEM szereplő eszközök esetén a kivitelezőnek nyilatkoznia kell arról, hogy az általa beszerelt eszközt NEM tartalmazza a gépkatalógus.

Elszámolható költségek

1. Vagyon értékű jogok és szellemi termékek megszerzése – 11. Immateriális javak

Szellemi termékek beszerzési költségei számolhatók el. (Kizárólag olyan szellemi termék beszerzése az elszámolható, amelyik kapcsolódik a projekt tevékenységéhez, valamint piaci feltételek mellett, harmadik féltől került beszerzésre.)

2. Ingatlan és ingatlanhoz kapcsolódó vagyon értékű jog megszerzése – 12. Ingatlanok és kapcsolódó vagyon értékű jogok

- és a szolgalmi jog megszerzésének költsége

3. Terület-előkészítés, területrendezés – 12. Ingatlanok és kapcsolódó vagyon értékű jogok

- irtási munkák
- növénytelepítés
- talajmunka költségei

4. Sajátos technológiai műveletek – 53. Egyéb szolgáltatások költségei

- hulladékkezelés
- egyéb sajátos technológiai műveletek költsége csak részletes indoklással számolható el

5. Építési munkák – 12. Ingatlanok és kapcsolódó vagyon értékű jogok; 52. Igénybe vett szolgáltatások

- bontás
- átalakítás
- bővítés
- építés
- technológiai szerelés
- próbaüzem
- kapcsolódó infrastruktúra kiépítés költségei

6. Eszközbeszerzés – 13. Műszaki berendezések, gépek, járművek; 53. Egyéb berendezések, felszerelések, járművek; 51. Anyagköltség

Új eszköz beszerzése támogatható, amennyiben megjelenik a kedvezményezett tárgyi eszköz leltárában.

- Műszaki és egyéb berendezések felszerelések beszerzésének
- Gépek beszerzésének
- Kisértékű tárgyi eszköz beszerzésének költsége

7. Projektmenedzsment – 51. Anyagköltség; 52. Igénybe vett szolgáltatások; 54. Bérköltség; 55. Személyi jellegű egyéb kifizetés; 56. Járulékok

A projektmenedzsment feladatokat a kedvezményezett elláthatja:

- Saját szervezetten belül kialakított projektmenedzsment szervezet keretében,
- a feladatokra kötött vállalkozói szerződés(ek) alapján /KBT szerint/
- vegyes rendszerben

Projektmenedzsment anyagi jellegű ráfordításai

- biztosítási díj (biztosítékadáshoz kapcsolódó ráfordítás)
- bankgarancia díja (biztosítékadáshoz kapcsolódó ráfordítás)
- ingatlan jelzáléhoz kötődő értékbecslés (biztosítékadáshoz kapcsolódó ráfordítás)
- jogi, közjegyzői költségek (kötelező biztosíték esetén)

Projektmenedzsment alatt az alábbi személyi jellegű ráfordítások vagy külső szerződés alapján kifizetett díjak, költségek számolhatóak el:

- általános menedzsment feladatok ellátása
- pénzügyi tanácsadó
- könyvvizsgáló
- jogi szakértő
- műszaki szakértő

Amennyiben a saját szervezeten belül kialakított projektmenedzsment felállítás mellett döntenek, ezen a soron kizárólag a munkabérnek, megbízási díjnak a munkavégzéssel közvetlenül összefüggő tételei, és az azokhoz kapcsolódó személyi jellegű egyéb költség és bérjárulék számolhatóak el, dologi költség elszámolására nincs mód. E kategóriába érthető a célfeladatok elvégzéséhez kapcsolódó céljutalmak elszámolásának a lehetősége is, amennyiben erre megfelelő kimutatás van. Ha egy munkatárs munkaidejének kevesebb, mint 10%-át tölti a projekttel, a rá jutó személyi jellegű költség nem számolható el. A projektmenedzsmentben résztvevő munkatársak javasolt létszáma 1-3 fő, maximális létszáma 5 fő lehet.

A további projektmenedzsmentre vonatkozó előírásokat az „Általános pályázati útmutató az EGT és Norvég Finanszírozási Mechanizmusok 2009-2014-es időszakára vonatkozóan” c. dokumentumban találja.

8. Tervezés – 52. Igénybe vett szolgáltatások; 53. Egyéb szolgáltatások költségei

Tervezés projektelemen belül elszámolható költségek:

- Kiviteli tervek vagy tenderterv
- Műszaki, informatikai tervek (minőségbiztosítással)
- Egyéb terv költségének elszámolására csak részletes indoklással van lehetőség

A műszaki tervek elkészítésének költsége magában foglalhatja az engedélyeztetési költségeket, amennyiben a megkötött vállalkozói szerződés szerint annak beszerzése a kivitelező feladata.

9. Mérnöki feladatok –52. Igénybe vett szolgáltatások; 53. Egyéb szolgáltatások költségei

- Tervellenőr költsége
- Műszaki ellenőr
- Mérnök felügyelet
- Épületenergetikai Tanúsítvány költsége a fejlesztés utáni állapotra

10. Kapacitásfejlesztési tevékenység – 52. Igénybe vett szolgáltatások

- Energiamenedzsment rendszert működtető személyzet továbbképzésének költsége:
 - energiamenedzsment rendszert üzembe helyező vállalkozó által megszabott képzési díj, de maximum bruttó 250.000 forint.
- Tanárok/oktatók továbbképzési költsége tudásmegosztás hatékonyságának fokozása érdekében:
 - energiamenedzsment szakértő díja
 - környezeti nevelési szakember díja

11. Kommunikációs tevékenység – 51. Anyagköltség; 52. Igénybe vett szolgáltatások; 53. Egyéb berendezések, felszerelések, járművek; 54. Bérköltség; 55. Személyi jellegű egyéb kifizetés; 56. Járulékok

- Rendezvényszervezés költségei
- Reklám, hirdetés:

- reklám-, hirdetési kreatív anyag, tájékoztató és ismeretterjesztő anyag (nyomtatott, audio és audiovizuális) elkészítése, sokszorosítása, illetve beszerzése (ha nem jelenik meg a kedvezményezett tárgyi eszköz leltárában);
- indokolt mennyiségű és értékű, a projekt tematikához egyértelműen kapcsolható ajándéktárgy beszerzése (ha nem jelenik meg a kedvezményezett tárgyi eszköz leltárában);
- ismeretterjesztő műsor elkészítése;
- reklám-, hirdetési felület, hely és idő vásárlása (nyomtatott anyagokon, internetes felületen, tévében, rádióban, hirdetőtáblán, épületeken, járműveken, falterületeken, berendezéseken).
- Ismeretterjesztő előadás, tanácsadás költsége:
 - Energiahatékonyság tematikához kapcsolódó szakmai tanácsadás, előadás, ismeretterjesztő tevékenység
- Internetes oldal fejlesztési költsége
- Az anyagvásárlás és eszközbeszerzések együttesen a kommunikációs projektelemre elszámolható költségek maximum 5%-áig támogathatók

11. Nyilvánosság

A további nyilvánosságra vonatkozó előírásokat az „Általános pályázati útmutató az EGT és Norvég Finanszírozási Mechanizmusok 2009-2014-es időszakára vonatkozóan” c. dokumentumban találja.

12. Egyéb – 52. Igénybe vett szolgáltatások; 53. Egyéb szolgáltatások költségei

- Használatbavételi és/vagy üzemeltetési engedélyek költségei
- Értékbecslés (ingatlanvásárláshoz kapcsolódóan)
- Egyéb hatósági díjak
- Egyéb adók és illetékek, feltéve, hogy valóban és végérvényesen a Kedvezményezettet terhelik
- Időszakos területhasználati díj
- Utazási költség
 - tömegközlekedés (vonatjegy, buszjegy, hajójegy) költségei (ha számlával igazolhatók)
 - indokolt esetben mikrobusz, autóbusz bérleti díja
- Épületenergia menedzsment rendszer telepítési és üzemeltetési díja

Egyes elszámolható költség kategóriákra vonatkozó korlátok:

Elszámolható költség kategória	Az elszámolható költségekre vetített korlátok
Mérnöki feladatok	4 % ezen korlát esetében a vetítési alap a kivitelezési tevékenység (építés és eszközbeszerzés) költsége
Projektrész megnevezése	Korlát jellege és mértéke
A) Energiahatékonyság fokozására irányuló projektrész	min. 85%
B) Energiamenedzsment rendszer kiépítésére vonatkozó projektrész	max. 10%
C) Kapacitásfejlesztési tevékenység megvalósítására vonatkozó projektrész	max. 0,5 %
D) Kommunikációs tevékenység megvalósítására vonatkozó projektrész	max. 1 %
E) Projektmenedzsment	max. 4 % és max. 9.000.000 forint
F) Nyilvánosság	Amennyiben a projekt elszámolható költségei meghaladják a 141.500.000 forintot, max 1.520.000 forint számolható el. Amennyiben a projekt elszámolható költségei nem haladják meg az 141.500.000 forintot, max 1.020.000 forint számolható el.

Nem elszámolható költségek

Nem számolhatók el azok a költségek, amelyek nem felelnek meg az elszámolható költségekre vonatkozó általános feltételeknek, és a pályázati cél megvalósításával nincsenek közvetlen kapcsolatban.

A C3 fejezetben felsorolt elszámolható költségeken kívül semmilyen más költség nem számolható el.

A konstrukció keretében nem elszámolható költségek közül különösen felhívjuk a figyelmet az alábbi, a projekt költségvetése során nem elszámolható költségekre:

- a) készletek, járművek beszerzése, (kivéve: saját anyagoknak a beszerzése, majd a kivitelező számára való átadása);
- b) használt műszaki vagy egyéb berendezések, gépek, eszközök, felszerelések költségei;
- c) lakó épületek építése, felújítása, átalakítása, valamint a lakóépületek építéséhez eszköz- és ingatlanbérlet, bérleti díjak;
- d) állatvásárlás;
- e) alapvető irodai szoftverek;
- f) természetbeni hozzájárulások;
- g) operatív lízing díj (a zártvégű pénzügyi lízing tőkerésze elszámolható);
- h) biztosítások költségei (kivéve, a projekt céljaival összhangban lévő specifikus szolgáltatások);
- i) munkaterület, beruházási helyszín és a fejlesztéssel érintett épület(ek) őrzése, és az őrzéséhez kapcsolódó költségek;
- j) pénzügyi, banki költségek;
- k) deviza átváltási jutalékok és veszteségek;
- l) a pályázatok megírásának költségei a felmerülés időpontjától függetlenül;
- m) a projektmenedzsment költségein belül a közigazgatási dolgozók bére, amennyiben kötelező hatósági feladatok ellátásához kapcsolódóan merül fel;
- n) fordítás, tolmácsolás;
- o) műszaki tartalék

x. sz. melléklet:

I. A hőátbocsátási tényező követelményértékei

Épülethatároló szerkezet	Kötelező változatelemzéshez előírt értékek U [W/m ² K]
Külső fal	0,24
Lapostető	0,17
Padlásfödém	0,17
Fűtött tetőteret határoló szerkezetek	0,17
Alsó zárófödém árkád felett	0,17
Alsó zárófödém fűtetlen pince felett	0,26
Homlokzati üvegezett nyílászáró (fa vagy PVC keretszerkezettel)	1,15
Homlokzati üvegezett nyílászáró (fém keretszerkezettel)	1,40
Homlokzati üvegezett nyílászáró, ha névleges felülete kisebb, mint 0,5 m ²	az épületbe beépített többi ablak üvegezésével és keretével azonos hőátbocsátási tényezőjű ablakok
Homlokzati üvegfal ²⁾	1,40
Tetőfelülvilágító	1,70
Tetőszik ablak	1,25
Homlokzati üvegezetlen kapu	1,80
Homlokzati vagy fűtött és fűtetlen terek közötti ajtó	1,45
Fűtött és fűtetlen terek közötti fal	0,26
Szomszédos fűtött épületek közötti fal	1,50
Talajjal érintkező fal 0 és 1 m között	0,30
Talajon fekvő padló a kerület mentén 1,5 m széles sávban (a lábazon elhelyezett azonos ellenállású hőszigeteléssel helyettesíthető)	0,30

II. A hővesztesség tényező követelményértékei:

$A/V \leq 0,3$	$q_m = 0,16$	[W/m ³ K]
$0,3 \leq A/V \leq 1,3$	$q_m = 0,079 + 0,27 (A/V)$	[W/m ³ K]
$A/V \geq 1,3$	$q_m = 0,43$	[W/m ³ K]

III. Összesített energetikai jellemző követelményértékek oktatási épületek esetén:

$A/V \leq 0,3$	$E_p = 90$	[kWh/m ² a]
$0,3 \leq A/V \leq 1,3$	$E_p = 60 (A/V) + 72$	[kWh/m ² a]
$A/V \geq 1,3$	$E_p = 150$	[kWh/m ² a]